

Streszczenie

W swojej rozprawie doktorskiej zatytułowanej *Synestezja w malarstwie i performance jako metoda komunikacji wszystkimi zmysłami* rozpatruję proces twórczy performance malarskiego widziany jako działanie angażujące wszystkie zmysły równocześnie. W polu mojego zainteresowania leży zarówno tworzący artysta (zakres jego odczuwania, jego możliwości swego rodzaju translacji jednych bodźców na inne, a także poszerzanie tychże możliwości na skutek działań synestetycznych), jak i odbiorca, który bierze udział w wielowarstwowo zbudowanym performance, gdzie jego zmysły są poddawane stymulacji. Interesuje mnie też samo dzieło będące sumą działań artystycznych stymulowanych poprzez różne kanały sensoryczne, w tym te podstawowe: wzrokowy, słuchowy, ruchowy (cielesny), a także sposób jego powstania w synergii z odbiorcami. Wieloaspektowość obserwowanego przeze mnie procesu to nie tylko synkretyczne zespolenie elementów składowych powstającego obiektu sztuki, ale także odkrywanie momentu rzeczywistego powstania dzieła, które przesuwają się nie tyle ku materialnemu tradycyjnemu artefaktowi, co wskazuje na symboliczne powstanie dzieła już w samym procesie odbioru.

Aby zbadać interesujący mnie temat w rozdziale pierwszym sięgam po definicje synestezji jako zjawiska obecnego w sztuce od dawna i sprzyjającego koncepcjom dzieła rozpatrywanego w kontekście syntezy sztuk. Przedstawiam przykłady koncepcji fuzji zmysłów proponowane m.in. przez twórców, którzy albo byli synestetykami i synestetyczny odbiór świata włączali w obręb swojej sztuki, albo tych którzy otwierając się na wielomodalną komunikację do metafor synestetycznych sięgali dla uzyskania szerokiej komunikacji z własnym dziełem i jego odbiorcami.

W rozdziale drugim odnoszę się do mechanizmów percepcji dzieła odbieranego wszystkimi zmysłami uwzględniając w tym techniki bliskie mnemonice. Intensywne i szerokopasmowe bodźcowanie tworzy ślady asocjacyjne, które sprzyjają symultanicznemu odbieraniu wielopoziomowego dzieła sztuki, co stanowi drogę wielomedialnej komunikacji na poziomie twórca – dzieło - odbiorca.

W swojej pracy badawczej przedstawiam koncepcję otwartego, eksperymentalnego działania twórczego w malarskim performance. Opierając się na już zdobytych doświadczeniach artystycznych w malarstwie i performance oraz wspierając się wiedzą teoretyczną na temat synestetycznych procesów percepcji zaproponowałam analizę procesu tworzenia sztuki intermedialnej, która czerpie z wielu zmysłów, a następnie do wielu zespolonych zmysłów przemawia.

Abstract

In my dissertation entitled *Synesthesia in painting and performance as a method of communication with all the senses*, I consider the creative process of painting performance seen as an activity involving all the senses simultaneously. In the field of my interest lies both the creating artist (the scope of his sensation, his possibilities of a kind of translation of some stimuli into others, as well as the expansion of these possibilities as a result of synesthetic activities), and the viewer, who takes part in a multi-layered performance, where his senses are subjected to stimulation. I am also interested in the work itself, which is the sum of artistic activities stimulated through various sensory channels, including the basic ones: visual, auditory, motor (bodily), as well as the way it is created in synergy with the viewers. The multifaceted nature of the process I observe is not only the syncretic fusion of the constituent elements of the resulting art object, but also the discovery of the moment of the actual creation of the work, which shifts not so much to the material traditional artifact, but points to the symbolic creation of the work in the very process of reception.

In order to explore the topic of my interest, in the first chapter I turn to definitions of synesthesia as a phenomenon that has been present in art for a long time and is conducive to concepts of the work considered in the context of the synthesis of the arts. I present examples of the concept of the fusion of the senses proposed, among others, by artists who were either synesthetes and incorporated synesthetic perception of the world within their art, or those who, opening up to multimodal communication, reached for synesthesia metaphors to achieve broad communication with their own work and its viewers.

In the second chapter I refer to the mechanisms of perception of the work perceived by all the senses taking into account techniques close to mnemonics. Intense and broadband stimulation creates associative traces that promote the simultaneous perception of a multi-level artwork, which is a path of multi-media communication at the creator-artwork-receiver level.

In my research work, I present the concept of open, experimental creative action in painting performance. Based on already gained artistic experience in painting and performance, and supported by theoretical knowledge of synesthetic processes of perception, I proposed an analysis of the process of creating intermedial art, which draws from multiple senses and then speaks to multiple combined senses.